

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

Дипломна робота

магістра

**з теми «ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКИХ ІНТЕРЕСІВ СТАРШИХ
ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ КНИЖКОВИХ ВИДАНЬ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи DO1-M18z
спеціальності 012 Дошкільна освіта
за освітньою програмою Дошкільна освіта
(заочна форма навчання)
Шутко Світлана Василівна

Керівник: **Ватаманюк Г.П.**,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії та
методик дошкільної освіти

Рецензент: **Мартіна О. В.**,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик
початкової освіти

м. Кам'янець-Подільський
2019р.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКИХ ІНТЕРЕСІВ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ КНИЖКОВИХ ВИДАНЬ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	9
1.1.Сутнісні характеристики читацьких інтересів старших дошкільників.....	9
1.2.Ознаки дитячої книги та її роль у формуванні читацьких інтересів старших дошкільників	17
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКИХ ІНТЕРЕСІВ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ КНИЖКОВИХ ВИДАНЬ.....	43
2.1. Стан сформованості читацьких інтересів старших дошкільників.....	43
2.2. Педагогічні умови формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань. Аналіз результатів дослідження	52
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	80

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗДО – заклад дошкільної освіти.

ЕГ – експериментальна група.

КГ – контрольна група.

БКДО – Базовий компонент дошкільної освіти.

ВСТУП

Актуальність дослідження зумовлена державними вимогами до освіченості й моральності підростаючої особистості, приведення її у відповідність з соціально-політичними й економічними змінами в суспільстві. Важливу роль у цьому процесі відіграє заклад дошкільної освіти, який створюючи умови для повноцінного, інтелектуального та духовного розвитку своїх вихованців, готує їх до якісного засвоєння знань, умінь та навичок на інших рівнях освіти.

Одним з ефективних засобів реалізації освітньо-виховних цілей і завдань завжди була і є дитяча книга – джерело знань, першооснова розвитку рідного мовлення, національної свідомості й культури. У зв'язку з поширенням інформатизації суспільства, зникає інтерес до книжки як і потреба в читанні, втрачається усвідомлення пріоритетної ролі її в людському житті, знижується роль сім'ї у залученні дитини до читання, внаслідок чого при вступі до школи та у першому класі далеко не в усіх є бажання тримати в руках книжку, слухати, пізнавати чи самостійно читати. Відтак, читання перестає бути національним пріоритетом. Саме тому в суспільстві гостро постає проблема літературної освіти наймолодших користувачів книги, формування умінь повноцінної читацької діяльності, яка можлива лише за наявності стійкого інтересу до книги та готовності педагогів і батьків забезпечити якісний формувальний процес.

У науковому просторі проблема роботи з дитячою книгою, не є новою. Її різні аспекти висвітлено у працях педагогів-класиків – С. Русової, В. Сухомлинського, К. Ушинського (виховний вплив художньої літератури на особистість дитини); лінгводидактів – А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Гурович, А. Виноградової, Р. Жуковської, А. Зрожевської, Н. Карпинської, Т. Котик, Т. Потоцької, Є. Фльоріної (організаційно-методичні аспекти роботи з дитячою книгою в умовах закладу дошкільної освіти, підготовка дитини до читацької діяльності); психологів – О. Запорожця, Д. Ельконіна, О. Никифорової, С. Рубінштейна (особливості розуміння і сприймання

літературних творів); мистецтвознавців – М. Єфіменко, К. Касьяненко, П. Попової (історія та дизайн дитячої книги); культурологів – С. Гавенко, К. Волощук, М. Мартинюк, Е. Огар (естетична цілісність книги як художнього твору й функціонального предмету). Проблемою сприймання і розуміння змісту художніх творів займалися вчені А. Бородич, Л. Бочкарьова, Н. Ветлугіна, В. Гербова, Н. Кирста, Д. Кузьміна, О. Кононко, Т. Маркова, А. Просенюк, Ю. Руденко та ін.).

Проте засоби та педагогічні умови формування читацьких інтересів старших дошкільників не були предметом спеціальних наукових досліджень. Протиріччя між вимогами держави до освіченості людини та втратою в українців інтересу до читання, залежністю якості ключових компетентностей від глибини й різноманіття інтересів до аспектів пізнавальної комунікації; між необхідністю підготовки дошкільника до читання та несформованістю інтересу до книги зумовили вибір теми дослідження «Формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань».

Мета дослідження – виявити й експериментально перевірити педагогічні умови формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань.

Об'єкт дослідження – художньо-пізнавальна діяльність старших дошкільників.

Предмет – педагогічні умови формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність поняття «формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань», уточнити зміст понять «інтерес», «дитяча книжка», «читацький інтерес»;
- дослідити ознаки дитячої книги, види і типи сучасних книжкових видань та їх роль у формуванні читацьких інтересів старших дошкільників;
- визначити критерії, показники і схарактеризувати рівні сформованості читацьких інтересів старших дошкільників;

– визначити й експериментально перевірити педагогічні умови формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань.

Гіпотеза дослідження – формування читацьких інтересів у старших дошкільників буде ефективним за таких педагогічних умов: забезпечення розвивально-бібліотечного середовища в закладі дошкільної освіти (ЗДО); систематичне проведення різних форм організації життєдіяльності старших дошкільників в ЗДО з використанням дитячої книги як предмета і як художнього твору; співпраця ЗДО з батьками у формуванні читацьких інтересів дошкільників.

Методи дослідження: *теоретичні* – вивчення, аналіз й узагальнення психолого-педагогічних, літературознавчих й мистецтвознавчих наукових праць – для визначення категоріального апарату дослідження, обґрунтування теоретичних засад формування читацьких інтересів старших дошкільників, уточнення сутності досліджуваних феноменів; *емпіричні* – спостереження за дітьми та роботою вихователів, аналіз державних освітніх документів – для виявлення стану означеної проблеми у практиці роботи ЗДО; педагогічний експеримент – для з'ясування і перевірки ефективності педагогічних умов виховання читацьких інтересів засобами сучасних книжкових видань; *структурно-систематичні* – для систематизації і логічної побудови формувального матеріалу (види і типи дитячих книг, форм організації життєдіяльності старших дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти, форм співпраці з батьками з формування читацьких інтересів у старших дошкільників; *статистичні методи* – для перевірки достовірності результатів експериментального дослідження, їх якісного і кількісного аналізу.

Наукова новизна дослідження полягає в дослідженні специфіки формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань; виявленні показників і критеріїв, діагностичної методики та рівнів сформованості читацьких інтересів старших

дошкільників; визначенні педагогічних умов. Дістала подальшого розвитку методика роботи з дитячою книжкою в закладі дошкільної освіти.

Практичне значення одержаних результатів: розроблено експериментальну модель впровадження педагогічних умов формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань; модель літературного центру для старших дошкільників та змісту роботи в ньому; форми організації життєдіяльності дітей в закладі дошкільної освіти та форми роботи з батьками з питань формування читацьких інтересів старших дошкільників. Матеріали дослідження можуть бути використані студентами спеціальностей «Дошкільна освіта» й «Початкова освіта» при написанні курсових і дипломних робіт; вихователями закладів дошкільної освіти у роботі з дітьми, а також у в післядипломній освіті.

Апробація результатів. Основні теоретичні і практичні положення дослідження обговорювалися на: V Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти», 17-18 квітня 2019 року, м. Кам'янець-Подільський. Тема доповіді – «Виховання інтересу до книги в дошкільника як запорука успішного навчання школяра»; Всеукраїнській науково-практичній конференції «Технології виховання і розвитку дітей в умовах сучасного закладу дошкільної освіти», 26 вересня 2019 року, м. Кам'янець-Подільський. Тема доповіді – «Роль дитячої книжки у формуванні звичок і моделей поведінки дошкільників у контексті ідей сталого розвитку»; III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії», 23-24 жовтня 2019 р. м. Кам'янець-Подільський. Тема доповіді – «Альтернативна книга в освітньому просторі сучасного ЗДО»; Всеукраїнській інтернет-конференції «Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи», 24-25 жовтня 2019 року, м. Кам'янець-Подільський. Тема доповіді – «Аналогії на заняттях з художньої літератури і мовленнєвого спілкування як засіб формування мотивації до навчальної

діяльності»; Науково-практичному семінарі «Особливості розвитку етнокультурної ідентичності студентської молоді в сучасному освітньому просторі», 23 квітня 2019 року, м. Кам'янець-Подільський. Тема доповіді «Народна іграшка як засіб формування читацьких інтересів дітей дошкільного віку»; II Регіональній науково-практичній конференції «Роль мистецької педагогіки у формуванні сучасної особистості» (у рамках II Всеукраїнського музичного конкурсу «MusikUnifest-2019»), 16-17 березня 2019 р. м. Кам'янець-Подільський. Тема доповіді – «Використання художніх творів українських письменників-класиків умовленнєвому розвитку старших дошкільників»; Міжвузівському круглому столі у формі інформаційної мозаїки «Мова – душа народу: психологічний вимір», присвяченому міжнародному дню рідної мови, м. Київ, 21 лютого 2019 року. Тема доповіді «Формування інтересу до змісту художніх творів старших дошкільників як передумова самостійної читацької діяльності учнів початкової школи».

Публікація. «Виховання інтересу до книги в дошкільника як запорука успішного навчання школяра // Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної і початкової освіти; [відпов. секр.. К. І. Демчик]. Київ : Міленіум, 2019. С. 226–229.

База дослідження: Барський ДНЗ №8 «Дружба» Барського району Вінницької області.

Робота складається зі вступу, 2-х розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (80 найменування), додатків. Основний зміст магістерської роботи викладено на 80 сторінках. Додатки викладено на **6** сторінках.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі досліджено проблему формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань, визначено педагогічні умови, методику їх реалізації в освітньому процесі процесі закладу дошкільної освіти.

1. На основі вичення науково-педагогічної і психологічної літератури уточнено сутність таких понять як: «інтерес», «читацький інтерес», «дитяча книжка», розкрито сутність поняття «формування читацьких інтересів старших дошкільників». Поняття «інтерес» розглядаємо як певний психічний стан особистості, який відображає її стійке пізнавальне позитивне емоційне ставлення до певних об'єктів, процесів, подій, явищ, персонажів, що виявляється в різних видах діяльності.

«Читацький інтерес» дошкільника розуміємо як вияв його позитивного ставлення до занять із книжкою – розглядання, слухання, читання; прагнення ознайомитися з книжкою як із джерелом нових знань, предметом доступного пізнання світу, де вихідним є мотиваційний компонент, а ведучим мотивом – пізнавальний інтерес; як психолого-педагогічну характеристику особистості, що виявляє обізнаність у художній літературі, усталене бажання занурюватися у світ її образів, емоційно переживати дії і вчинки її героїв, наслідувати їм у власних діях. Цю характеристику розглядаємо у взаємозалежності із загальним і, зокрема, з літературним розвитком дошкільників, їх художньо-мовленнєвої діяльності.

Поняття «дитяча книжка» трактуємо як універсальну, цілісно скомпоновану систему світоглядних концепцій, яка формує загальне бачення світу в дитини та усвідомлення себе в ньому й утворює її соціальну позицію, що сприяє реалізації розумового потенціалу дошкільників; джерело знань і духовного збагачення; засіб виховання (духовного, морального, патріотичного, естетичного), розвитку пізнавальних психічних процесів (сприймання, пам'яті, уваги, уяви, мислення) та розумного дозвілля.

«Формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових дитячих видань» визначаємо як цілеспрямований, організований педагогічний вплив, підтримка і стимулювання пізнавальних пошуків та зацікавленості різними видами книг і літературними жанрами, розвиток пізнавальних потреб, переживань та мотивів, пов'язаних із змістом літературних творів, елементами дитячої книги, її оформленням. Цей процес стимулює розвиток розумових, емоційних, літературних, діяльнісно-творчих задатків дітей і формує належні життєві стандарти й естетичні смаки; це процес організації освітньо-виховної роботи, який передбачає включення роботи з дитячою книжкою в різні види дитячої діяльності, що сприятиме усвідомленню дитиною ролі книги в житті людини, виявленню мовленнєвих і літературно-творчих здібностей, бережливому ставленню до книги як продукту людської діяльності, а також орієнтуванню у різноманітті книжкових видань, їх будові та вмінні ними користуватися.

2. Досліджено ознаки дитячої книжки та типи і види сучасних книжкових видань для дітей. До ознак віднесено: жанрове різноманіття дитячої літератури, доступність тем, лексики і композиції змісту твору для сприйняття; образність викладу матеріалу; повчальність, як дидактичний мотив; емоційність (особлива інтонація); яскравість ілюстрації; наявність звуконаслідувань тварин, птахів; оптимістичність; драматизм, але без трагізму; чіткий стержень сюжету без відступів; розкриття характерів персонажів через їхні справи і вчинки; літературна, образна, емоційна мова викладу; наявність ілюстрацій, що відповідають специфіці дитячого сприймання (лінійність зображень, яскравість і правдивість кольорів, чітка визначеність емоційних станів літературних героїв); привабливий вигляд.

Сучасні книжкові дитячі видання – це різні за формою, матеріалами, розмірами, обсягом, літературними жанрами та їх змістом, способами відтворення й отримання інформації книги, які поділяють на три основні типи: друкований, електронний та альтернативний, кожен із яких поділяється на види та підвиди. Видами друківаних видань є: навчально-пізнавальні

(книга-кодекс і карткова книга); ігрові (книга-пазл, магніт, мозаїка, трансформер, тунель, панорама, гармошка, метаморфоза); творчо-моделювальні (розмальовки, саморобки) книги. Серед електронних видань виокремлюють аудіо-, мультимедійні та інтерактивні книги. Альтернативні видання поділяються на книги-промисловий виріб (книжка-стілець, лава, диван, лампа) і книги-середовище (інсталяція і перформанс- відтворення окремих моментів чи фрагментів літературного твору за допомогою дизайнерських рішень, синтезу мистецтв). Вплив означених видів книг на читацький інтерес відбувається через сприйняття зовнішнього вигляду і внутрішнього наповнення, що привертає увагу до книги, спонукає до маніпуляцій з ними, викликає бажання повторно звернутися до неї, стимулює тривале зацікавлення книгою як предметом і як літературним твором.

3. Сформованість читацьких інтересів старших дошкільників засобами дитячих книжкових видань визначалася за двома критеріями та їх показниками: 1) когнітивним (обізнаність із: видами книжкових видань, будовою книги, жанрами літературних творів, їх авторами) та діяльнісним (мотивований вибір книги та вміння користуватися нею, ініціативність дітей у відтворенні сюжету в різних видах діяльності і формах активності, тривалість зацікавленості книгою та її змістом). За допомогою вищезначених критеріїв та відповідної до них діагностичної методики (запитання і завдання) було визначено рівні сформованості читацьких інтересів: високий, достатній, задовільний, низький.

4. Ефективність формування читацьких інтересів старших дошкільників залежить від наявності в освітньо-виховному процесі педагогічних умов та змісту роботи у них, а саме: забезпечення бібліотечно-розвивального середовища в групі, готовність вихователя до роботи з дитячою книжкою, широке використання в освітньо-виховному процесі різноманітних форм організації роботи з дітьми, пов'язаних із дитячою літературою, книжкою (сюжетно-рольові і дидактичні ігри, заняття, свята, розваги) та співпраця з батьками в означеному напрямі.

У дослідженні розроблено й апробовано експериментальну модель реалізації педагогічних умов формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами дитячих книжкових видань, що обіймала три етапи. Перший – когнітивно-збагачувальний етап передбачав збагачення уявлень дітей про різновиди книжкових видань, їх будову, культуру користування та ознайомлення із літературними жанрами. Метою другого –репродуктивно-діяльнісного етапу експериментальної роботи було залучення дітей до роботи з різними видами книг, відтворення їх змісту у різних видах діяльності, дотримання гігієни читання й поводження з книгою. Третій – оцінно-творчий етап передбачав залучення дітей до оцінної діяльності таких компонентів, як оформлення книги, наслідків неадекватного поводження з нею, перенесення набутого пізнавального, емоційного, оцінного досвіду в повсякденне життя дошкільників; збагачення когнітивного, емоційного, творчого потенціалу особистості дошкільників у результаті занурення їх у зміст художніх творів.

5. Експериментально доведено, що реалізація визначених педагогічних умов позитивно впливає на формування читацьких інтересів старших дошкільників, про що свідчать показники отриманих результатів у ЕГ. Так, кількість дітей з високим рівнем вихованості зросла до 6,7% (було 0%), достатнім рівнем – до 43,35% (було 26,7%). На задовільному рівні хоч і не суттєві, але також відбулися позитивні зміни – було 36,65%, стало 36,7%, водночас на низькому рівні вони зменшилися на 23,35%, (було 36,6%, стало 13,35%).

Отже, експериментально доведено, що реалізація визначених педагогічних умов з формування читацьких інтересів старших дошкільників засобами сучасних книжкових видань позитивно впливає ефективність освітньо-виховного процесу в цьому напрямі. Перспективи її подальшого розгляду вбачаємо у визначенні шляхів формування читацьких інтересів старших дошкільників та виявленні впливу сформованості читацького інтересу на формування особистості дошкільника, його моральність і успішність підготовки до навчання в школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антощук Є. В. Учимося запам'ятовувати і пригадувати: швидка педагогічна допомога від Української школи ейдетики «Мнемозина» Київ : Вирій, 2007. 156 с.
2. Аксельрод С. И. Я читаю! Самая полезная книга для первого чтения. Москва : Астрель, 2013. 160 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / наук. кер. А. М. Богуш ; кол. авт.: А. М. Богуш, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч та ін. // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2012. Спецвипуск. С. 130.
4. Берестов В. Книги для детей: что и зачем нужно читать дошкольникам // Дошкольное образование: Прилож. к газ. «Первое сент.». 2006. №16. Вкладка.
5. Беленька Г. Родинні читання: відновимо добру традицію! // Дошкільне виховання. 2013. № 2. С. 17–19.
6. Бібік Н. М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів. Київ : Віпол, 1987. 96 с.
7. Біла І. М. Розвиток художнього сприймання у дошкільному віці. Практична психологія і соціальна робота. 2014. № 1. С. 4–8.
8. Богуш А., Гавриш Н., Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах : підруч. для студентів вищих навчальних закладів, факультетів дошкільної освіти. Київ : Слово, 2006. 304 с.
9. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти 4-те вид., доопр. і допов. Харків : Ранок, 2013. 192 с.
10. Борисова О. Є. Компетентний читач – який він? 2011. № 7. С. 2–7.
11. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: хрестоматія: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Упорядник Богуш А. М. Частина I та II. Київ : Слово, 2005. 720 с.
12. Бодрова С. Ю. Методические возможности книжки-игрушки в системе формирования младшего школьника-читателя [Электронный ресурс] .

Режим доступа : [Http://festival.1september.ru/articles/581186/](http://festival.1september.ru/articles/581186/). Заглавие с экрана.

13. Будяк Л. М. Особливості сприймання і розуміння дітьми літературних творів різних жанрів [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://school17.klasna.com/uk/article/osoblivosti-spriimannya-i-rozuminnya-ditmi-literat.html>. Заголовок з екрану.
14. Ватаманюк Г.П. Методика роботи з дитячою книгою в закладі дошкільної освіти: теорія і практика : навч-метод посіб. Київ : 2018. 480 с.
15. Вашуленко О. В. Читацька компетентність молодшого школяра: теоретичний аспект. Дайджест 1. 2011. 94 с.
16. Вачкова С. Н. Технология использования книжки-игрушки при обучении чтению // Начальная школа. 2005. № 2. С. 16–20.
17. . Вдовичин Т.Я. Обґрунтування організаційно-педагогічних умов для забезпечення навчального процесу майбутніх фахівців у педагогічному університеті [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua1%96_%D1%91%8F.pdf. Назва з екрану.
18. Владика С. В. Виховання у дітей інтересу до читання [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/vikhovannya-u-ditei-interesu-do-chitannya.html>. Заголовок з екрану.
19. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ : Ірпінь : ВТФ Перун, 2009. 1736 с.
20. Виноградова Н. А. Интерактивная предметно-развивающая среда детского сада: учебное пособие. Москва : Перспектива, 2011. 208. с.
21. Волочай М., Денисенко В. // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Полтава, 2003. Вип. 1-2 (28/29). С. 27–30.
22. Волощук К. І. Матеріальна конструкція сучасної дитячої книжки-іграшки // Вісн. Запорізького нац. ун-ту культури і мистецтв. Філол. науки. 2010. № 1. С. 152–154.

23. Виготський Л. С. Педагогическая психология. Москва : Педагогика. 1991. 124с.
24. Гавриш Н. Книжка – вихователь і учитель, або як допомогти дитині відкрити важливі смисли за допомогою художнього твору // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2013. № 6. С. 4–11.
25. Гавриш Н. Літературна студія: «Влучне слово – у розмову» / Джміль, 2012. №2. С. 2–5.
26. Гавриш Н. Художня література в освітньому процесі: сучасні технології // Дошкільне виховання. 2011. № 2С. 4–9.
27. Гавриш Н. Про ефективне використання художнього слова в освітньому процесі дошкільного закладу. Освіта Донбасу. 2011. №1. С. 35–41.
28. Гончаренко А. Комплексна модель роботи з літературним твором // Палітра педагога. 2015. № 4. С. 10–15.
29. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь. 1997. 374 с.
30. Городенко Л. М. Інтерактивна книга // Інформаційне суспільство. 2010. № 12. С. 16–19.
31. Гриценко З. А. Літературное образование дошкольников: учебник // Зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського державного університету. Серія педагогічна. Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2007. Вип. XIII. С. 198–202.
32. Гутиря С. І. Електронні видання: процеси стандартизації і проблеми бібліографічного опису [Електронний ресурс] / С. І. Гутиря. – Режим доступу : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1469>ю – Назва з екрану.
33. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
34. Ейдетика як засіб підготовки дитини до школи / Авт.-упоряд. М. Л. Кривоніс, О. Л. Дроботій. Харків : Ранок, 2012. 160 с.

35. Ємець А. Як книги допомагають виховувати // Зростаємо разом. 2011. № 1. С. 16–19.
36. Єфімова М. П. Інтерактивна дитяча книга : становлення та перспективи // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. праць : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Рівне, 2013. Вип. 19 (2). С. 59–263.
37. Єфімова М. П. Типологія дитячої книги // Українська культура: минуле, сучасне шляхи розвитку : зб. наук. пр. : Записки Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне, 2015. С. 143–147.
38. Єфімова М. П. Проектування тактильних книг із вадами зору // Вісник ХДАДМ. Харків, 2014. №2. С. 121–124.
39. Запорожец А. В. Психология восприятия ребенком-дошкольником литературного произведения // Избр. психологические труды в 2 т. Москва, 1986. С. 65–71.
40. Зрожевська А. Я., Потоцька Т. Робота з дитячою книжкою у контексті формування особистості дошкільника [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://virkafedrd.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp5/zrogevaska.pdf. Назва з екрану.
41. Зрожевська А. Я., Потоцька Т. Ф. Пропедевтична підготовка дошкільників до читацької діяльності [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16641/07-Zrozhevaska.pdf?sequence=1>. Назва з екрану.
42. Касьяненко К. М. Генезис функціонального формотворення дитячої книги / К. М. Касьяненко // Вісник мистецтвознавства. 2012. № 26. С. 78–85.
43. Качак Т. Б. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2013. 132 с.
44. Колобова О. А. Эффективные формы и методы работы по развитию интереса к художественной литературе у детей среднего дошкольного возраста // Актуальные задачи педагогики: материалы VI Междунар. науч.

- конф. (г. Чита, январь 2015 г.). Чита: Издательство Молодой ученый, 2015. С. 37–45.
45. Кононко О. Дитяча субкультура як цінність і складова особистісно-орієнтованої освіти: Базовий компонент: проблеми, пошуки, відкриття // Дошкільн. виховання. 2001. №12. С. 6–9.
46. Короткова Н. Художественная литература в образовательной работе с детьми старшего дошкольного возраста // Дошкольное воспитание. 2001. №8. С. 34–41. № 9. С. 23–32.
47. Курочкина Н. А. Детям о книжной графике. СПб. : Детство-пресс, 2011. 185 с.
48. Лисенко А. Особливості співіснування електронних та друкованих книжкових видань // Український інформаційний простір. 2011. № 20. С. 241–246.
49. Лохвицька Л. Розвивальне предметне середовище в дошкільних навчальних закладах : навчально-методичний посібник. Київ : Шкільний світ, 2013. 80 с.
50. Маршак С. О Воспитании, мастерстве и о талантливом читателе. [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://s-marshak.ru/works/prose/vospitanie/vospitanie06.htm>. Заглавие с экрана.
51. Михалкина Н. А. Книжный уголок в детском саду [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://nsportal.ru/detskii-sad/raznoe/proekt-ugolok-knigi-v-detskom-sadu>. Заглавие с экрана.
52. Майданюк А. З книгою жити – з добром дружити // Дошкільне виховання, 2012. №11. С 20-24.
53. Овдійчук Л. Особливості викладання курсу «Дитяча література» у ВНЗ» // Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 2. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 192 с.
54. Огар Е. Дитяча книга в українському соціумі : монографія . Львів : Світ, 2012. 319 с.

55. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
56. Полевина Е. В. Системный подход в работе библиотек с иллюстрацией детской книги в целях эстетического развития младших школьников Москва : Эльф, 2003. 170 с.
57. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : нав. посіб. для студентів вищих навчальних закладів . Київ : Академвидав, 2006. С. 424–427.
58. Просенюк А. І. Виховуємо інтерес до художніх творів у дітей дошкільного віку : методичні рекомендації для вихователів ДНЗ і батьків. Одеса : Абрикос СПД Бровкін О. В., 2010. 83 с.
59. Просенюк А. І. Виховання інтересу до змісту художнього твору в дітей дошкільного віку в умовах сім'ї. Формування особистості дошкільника в умовах сім'ї: монографія / відп. ред. Т. Г. Жаровцева Одеса : Бондаренко М. О., 2016. С. 111–138.
60. Просенюк А. І. Підготовка майбутніх педагогів до виховання у дошкільників інтересу до змісту художнього твору // Матеріали міжвуз. науково-практ. конф. [«Формування творчих професійних умінь у процесі підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів та вчителів початкових класів»], (30–31 березня 2010 р.) Євпаторія : РВВ РВНЗ КГУ, 2010. Вип. 4. С. 90–93.
61. Розміровська О. На підтримку іміджу дитячого читання / О. Розміровська // Бібліотечна планета. 2011. № 3. С. 23–24.
62. Романченко І. Роль книги у вихованні екологічної культури в дітей раннього віку // Бібліотечна планета. 2005. № 1. С. 29–31.
63. Русова С. Ф. Теорія і практика дошкільного виховання / Ред. Н. Бічуя Львів, Краків, Париж : Просвіта, 1993 125 с.
64. Рыжова Л. В. Методика работы со сказкой : метод. пособие / Санкт-Петербург : Детство-Пресс, 2012. 153 с.

65. Сава В. І. Художньо-технічне оформлення книги : навч. посіб. / Львів : Оріяна-Нова, 2003. 168 с.
66. Савченко О. Методика роботи з ілюстративним матеріалом на уроках літературного читання // Початкова школа. №12, 2016. С. 4–10.
67. Скалозуб Т. І. Професійна компетентність майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у роботі з художньою книгою // Наука і освіта. 2010. № 2. С. 123–126.
68. Степанович К. Як виховати любов до книжки: досвід іспанських педагогів // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2013. № 6. С. 32–35.
69. Сухомлинський В. О. Сердце отдаю детям. Рождение гражданина. Письма к сыну. Киев : Рад. шк., 1987. 544 с.
70. Сучасний дошкільний заклад: середовище для розвитку : навчально-методичний посібник / [Авт.-упоряд.: М. І. Каратаєва, О. А. Денисова, Л. А. Грицюк] / - Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2012. 352 с.
71. Танцюра С. Сказка в работе с младшими дошкольниками // Дошкольное воспитание. 2007. №4. С. 127–128.
72. Твій друг – книга: зб. віршів, оповідань, п'єс, спогадів, прислів'їв та приказок для мол. і серед. шк.. віку. /Упор.О. Єфімова. Київ : Веселка, 1989. 284. с.
73. Таранов М. М. Комунікативний статус сучасної дитячої книги // Мова і культура. 2003. № 6. С. 92–100.
74. Терещенко І. Куточок книги в групі: зручний, цікавий, розвивальний // Дошкільне виховання. 2006. № 11. С. 20–21.
75. Теремко В. Стратегічні випробування електронною книжністю // Вісник Книжкової палати України. 2011. № 4. С. 10–14. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://tsn.ua/nauka_it/stvoreno-pershiyu-sviti-planshetnik-dlya-ditey.html. Назва з екрану.
76. Тимошук Л. Твори В. Сухомлинського навчають, розвивають, виховують // Дитячий садок. 2009. №32. С. 14–21.

77. Тіхомірова О. В. Вплив художніх текстів на естетичну культуру особистості дошкільника // Наука і освіта : наук.-практ. журнал. 2011. № 4, ч. 2. С. 433–435.
78. Ткачук Г. П. Методика позакласного читання : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Сисин О. В., 2010. 264 с.
79. Товкач І. Що є справжнім читанням для дошкільнят? // Дошкільнє виховання. 2015. № 11. С. 6–9.
80. Ушинский К. Д. Родное слово // Воспитание человека : избранное Москва : Карапуз, 2000. 256 с. (Педагогика детства).
81. Фесенко Л. І. Українська народна казка як засіб розвитку зв'язного монологічного мовлення у дітей дошкільного віку. Автореф. канд. дис. / Одеса, 1994. 20 с.
82. Харченко С. Бібліотека-мандрівниця // Дошкільнє виховання. 2008. № 5. С. 27–29.
83. Чарівний світ книги: розробки занять за творчістю українських та зарубіжних письменників // Бібліотечка вихователя дитячого садка. 2005. № 21. С. 1–120.
84. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків : Прапор, 2007 640 с.
85. Які книжки вибрати для занять з дитиною? [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.machaon.kiev.ua/catalog/c64>. Назва з екрану.